

Előfizetési ár:

Egész évre	--- 4 K.
Fél évre	--- 2 K.
Negyed évre	--- 1 K.
Egyes szám	--- 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondazás milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számítatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. kir. erdőtanácsos

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőséghez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megjelölt írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó liszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Az erdőaltiszt védkerületi teendői. (Tomasovszky Imre.)

A hód. (Gy. K.)

Új lövedék vadászfegyverekhez.

Gazdasági tanácsadó : Kacsafiókák felnevelése, etetése és gondozása. (bl.) — Az ugarolásról.

Műtonfélék : Aszalt kukorica. — Fenyőillat. — Az erdők és a jégesőképződés. — Tintafa. — Mibe kerül egy modern tigrisvadászat. — Halálózás.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Klára. (M. Hrabovszky Julia.)

Az erdőaltiszt védkerületi teendői.

Írta: Tomasovszky Imre, m. kir. főerdőmérnök.

(Folytatás.)

IV. Fejezet. Az erdő mellékhaszonvételei körüli szolgálat.

Említettük, hogy mindazok a haszonvételek, a melyeket az erdő legfőbb hozamán, a faanyagon kívül az erdőből nyerünk: képezik az erdei mellékhaszonvételeket. Ilyen haszonvételeket nyújtanak: az erdei s havasi legelő; a fű; a lomb; az álom; a makkoltatás; mezőgazdasági növényeknek a vágásokban való termesztése; az erdei gyümölcsök; a cserző anyagok; a gyanta és terpentin; a tőzeg s a különféle föld- és kőbányák.

Az erdőgazda a faanyagon kívül még mindazokat az anyagokat is kellően hasznosítani törekszik, a miket az erdő nyújt, hogy az erdőgazdaságnak sokszor terhes fentartási, kezelési, üzemi s adóköltéseit könnyebben viselni s illetőleg üzeme a jövedelem-többlet segítségével hasznos befektetésekre képes legyen. Az erdei mellékhaszonvételeknek jövedelme az erdőgazdaság céljainak minél könnyebben való megvalósulását s elérését és a helyi szükségletnek kielégítését szolgálván, azoknak nyeresénél mindenkor bizonyos szabályokat s irányelveket kell betartani, hogy az erdő kihasználása, felújítása, a felújított állományok ápolása, gondozása s nevelése kellőleg biztosítható legyen.

Ezeknek a szabályoknak s eljárásoknak gyakorlati megvalósítása az egyes védkerületekben legnagyobbbrészt az erdőaltiszt kötelessége lévén, az erdő mellékhaszon-

vételei körüli szolgálati teendőkről az alábbiak szolgálnak általános tájékozásul.

Mint hogy erdőgazdaságainkban a legeltetés részint az erdőben, részint pedig az erdőbirtokhoz tartozó havasokon és hegyi legelőkön történhetik, a legeltetésre vonatkozó tudnivalókat ezek szerint külön tárgyaljuk.

I. Az erdei legeltetés. Általánosan ismeretes, hogy az erdei legeltetés egyike a leggyakoribb erdei mellékhaszonvételeknek. Erre való tekintettel s főleg azon oknál fogva, hogy a rendszer nélkül s helytelenül gyakorolt legeltetés az erdőgazdaságra rendkívül nagy károkkal jár, annak a gyakorlati kivitelénél mindenkor a legnagyobb gondot s óvatossággal járunk el. Tudvalevő, hogy az erdei legeltetés leggyakrabban az alsóbb néposztályokhoz tartozó pásztorok felügyelete alatt történik, kiknek műveltségi foka a legalacsonyabb fokon állván, nincs érzékük ahhoz, hogy az erdőt megbecsülni, azt a károsításoktól kellőleg megóvni s megvédeni képesek legyenek. Bennük — sajnos — az a tévhit vert erős gyökeret, hogy az erdő magától megnő, nem kell azt kimélni s gondozni. Hogy pedig ezt a tévhitet mennyire cáfolják meg a gyakorlati élet tapasztalatai, elég, ha hazánk egyes vidékein azokra az elkopárosodásnak indult s vizárokokkal keresztül-kasul szeldelt legelőkre s erdőkre tekintünk, a melyek — mint azt az illetők maguk is beismerik — a nagymérvű s rendszeretlenül folytatott legeltetés szomorú következményei!

Az erdei legeltetés mérvét a gazdasági tervnek erre vonatkozó része az ú. n. «Részletes mellékhasználati terv» írja elő. A legeltetésre előírt erdőrésztetek számait, nevét s kiterjedését az erdőgondnok rendszeresen közli az erdőaltiszttel s a kincstári szolgálatban pedig ezeket az adatokat be is írja az erdőaltiszt szolgálati könyvébe s ez alapon eszközölhető a legeltetés.

Az erdőtiszt határozza meg a legelőre felveendő állatfajok nemét s darabszámát s ezt közli az érdekelt erdőaltiszttel. Tájékozásul közöljük, hogy 1 drb szarvasmarhának vagy 10 drb juhnak mintegy 13 kat. hold legelhető szálerdő vagy 6.5 kat. hold legelhető sarjerdőterületre van szüksége. Egyenlő korviszonyok mellett 1 drb szarvasmarhával 10 drb juh, vagy 8 drb kecske, vagy 4 drb sertés szokott egyenlőnek vétetni.

Az erdei legeltetésnél figyelembe veendő tudnivalók a következők:

1. *A legeltethető területek kijelölése.* Mielőtt az erdei legeltetés kezdetét venné, az erdőaltiszt az érdekelteknek a természetben megmutatja azoknak az erdőrészeknek a határait, a melyek legeltethetők lesznek. Helyenkint az a jó szokás is megvan, hogy a legeltetésre kijelölt területek határain a fák mésszel vagy fehér olajfestékekkel jelöltek meg. Van olyan erdőgazdaság is, a hol a legeltetésre bocsátott területek határai már messziről jól kivehető s feltűnő intő figyelmeztető táblákkal, szalmakoszorúkkal vagy csóvakkal stb. láttatnak el. Értékes, nagy költséget igénylő, fiatalosokat, erdősitéseket, vágásokat, kísérleti területeket stb. rendszeren rudkerítéssel szoktak körülvenni.

2. *A legeltetés ideje és szabályai.* A legeltetést nyári és őszi idényben szokás gyakorolni. A nyári legeltetési idény április 24-től (Szent-György napjától) szeptember végeig, az őszi idény pedig október 1-től az időjárásnak megfelelően addig szokott tartani, a míg az időjárás nem kényszerít arra, hogy a legeltetést abba hagyjuk.

A legeltetésre rendszeren a következő háziállatokat szokás bocsátani: a kecske, a birka, a juh, a szarvasmarha, a ló és a sertés. Ez a sorrend egyúttal azt is jelöli, hogy az egyes állatfajok minő veszélyesek erdőállományainkra. A csemeték, a sarjak rügyeinek, hajtásainak és leveleinek lerágása, az agyagos földnek keményre taposása, nemkülönb az erdő felső rétegének felvágása, felkaparása s ezáltal a szél és víz útján leendő elhordásának előkészítése, a gyökereknek megsebzése, a különféle csemeték elgázolása, letörése s a csemetéknek kitúrása stb. azok a károk, a melyek a

legeltetés következményeként jelentkeznek. Ezekon kívül még a fanem, az állományok minősége, a termőföld fekvése, nemkülönb az évszak s az időjárás, végül a legelő állatok száma s a legeltetés tartama mind befolyással vannak a károk nagyságára.

Házi állataink közül a kecske a legkártékonyabb, mert még a magasabb csemeték hajtásait is lerágja s fanemben sem válogat. A birka és juh rendszeren az erdősitésekben tesz nagy kárt; a szarvasmarha pedig a már nagyobb fiatalosokat teszi tönkre. A lovak főleg a gyökerek megsebzésével s apró csemeték letiprásával s letörésével tesznek károkat. A sertés csakis akkor okoz károkat, ha nagy számban legel, mikor is a csemeték kitúrása, esetleges lerágása, avagy a makktermés túlságos feletetése nagyfokú lehet. Azt is tudjuk, hogy a fenyőféléket nem oly szívesen rágja le a legelő marha, mint a lombfákat, melyek közül a kőris, juhar, bükk, tölgy, gyertyán, kecskefűz stb. vannak a lerágásnak leginkább kitéve. Érdekes, hogy a tölgyet főleg a ló és a juh; az égerfát és nyirt meg a birka, juh és a kecske kedvelik nagyon.

Hogy tehát a fennebb részletezett károsításoknak elejét vegyük, a legeltetés gyakorlásánál a következő szabályokat tartsuk mindenkor szem előtt: a legeltetésre bocsátott területeket állatfajonként osszuk fel. Így pl. a juhoknak a legszárazabb, a sertéseknek pedig a nedves, mocsaras részek jussanak. A szarvasmarhát előbb hajtsuk ki a legelőre, mint a juhokat, mivel tudvalevő, hogy előbbi a szálas fűvet, utóbbi meg a rövidebb fűvet kedveli. Nyár elején az idősebb, nyár végén pedig a fiatalabb állományokat legeltethetjük. Nagyon korán tavasszal a szarvasmarha nem hajtandó ki az erdőbe, mert ilyenkor még elegendő fű nem lévén, a marha a

TÁRCZA.

KIÁRA.

Irta: M. Hrabovszky Julia.

II.

Szalkaynének rossz napja volt; folyton idegeskedett, zsémbelt az ebédnél, semmit sem tettek a kedvére. Pedig a kertész a legszebb chrysantemumjait vágta le asztaldísznek, a hófehér damasztton ragyogtak az ezüst evőkészletek, csillogtak a kristályüvegek és még egy bágyadt napsugár is előtört az őszi felhők közül, derüt hozva a tölgyfaburkolatú ebédlőbe.

De minden hiába volt! Szalkayné még mindig beteg volt, bár néhány nap óta már lent étkezett az ebédlőben, férje és Gábor sógora társaságában. Jobban léte azonban csak látszólagos volt, rövid fegyverszünete a szervezetét pusztító halálos kórnak.

Szalkayné ijesztő színben volt. Fonnyadt, lesóványodott arca díszes, világoskék pongyolájában még sárgábbnak tetszett, vértelen ajkai remegtek a legkisebb fölindulásnál, összeesett alakja viharvert kis

madárként lapult meg a magas támlájú széken. És egyre elégedetlenkedett. Hol melege volt és kinyitatta valamennyi ablakot, majd léghuzamot érzett és ismét mindent hermetikusan becsukott. Az ételek nem izlettek neki, szidta a szakácsnőt, különösen pedig Marit, az új házvezetőnőt, a kinek egyedüli hibája az volt, hogy nem tudta feledtetni vele a régit: Klárát.

Szalkay Imre némán hagyta elvonnulni feje fölött a vihart; látszólagosan egykedvűen evett, ámbár ajkainak koronkénti ideges rágása elárulta, hogy nagy önuralommal gyűri vissza bosszuságát. Gábor, az ő szokott hidegvérével egy-egy csillapító szóval igyekezett sógor-nőjét megnyugtatni, de a férfiak nyugalma még csak jobban felingerelte az ideges beteg asszonyt és mikor a téstát felhordták, a mi szerinte teljesen ehetetlen volt, kitört:

— És ha meggondolom, — kiáltott fel siró hangon, — hogy mindezt a sok bosszuságot a te ügyetlenségédnek köszönhetem, Imre?

— Az én ügyetlenségemnek? — pattant fel a férj, e váratlan támadás által egy pillanatra a sodrából kihozva.

— Igen... a te ügyetlenségédnek, — erősítette

különféle fák rügyeit, kergét, levelét kénytelen lerágni, a mitől könnyen megbetegedhetik s elhullhat. A legelő állatoknak egyenkint való legeltetése szigorúan tiltandó s azoknak legeltetése csakis nyájokban, csordákban engedendő meg; nemkülönben eltiltandó az éjjeli legeltetés is. A nyájak, csordák felügyeletére megbízható pásztorok alkalmazandók. Éjjelre az állatok a lehetőség szerint állásokba, kosarakba, esztinákba stb., vagy ha lehet, istállókba hajtandók; az idősebb állatokat csengővel, kolomppal kell ellátni, hogy a csordákat vezethessék. A legelő állatok vízszükségletének fedezéséről mindig a helyi viszonyoknak megfelelően kell gondoskodni.

Ha az erdei legeltetés netalán szerződésen alapulna, fentiekén kívül még a szerződéseknél a kikötései is mindig a legpontosabban betartandók!

3. *A legeltetés ellenőrzése.* Fennebbiekből látható, hogy a legeltetés gondos s állandó felügyeletet kíván. Ezért az olyan erdőaltisztnak, a kinek védkerületében az erdei legeltetés állandóan gyakoroltatik, az erdei legelőterületek jókarban való tartásáról s a netalán keletkező kártételek megakadályozásáról folyton gondoskodnia kell. Ezt a célt leginkább a legeltetésnek állandó ellenőrzésével érjük el. Fordítsunk tehát kiváló figyelmet a legeltetési szabályoknak a pásztorok által való pontos betartására s a legeltetésre felvett állatok számának és nemének mindenkor pontos ellenőrzésére, nemkülönben a legeltetéssel karöltve járó teendők szigorú felügyeletére, a zúgeltetés üldözésére s általában mindazokra a védelmi teendőkre, a mikről már fennebb «Védelem az állatok által okozható károsítások ellen» című részben részletesen megemlékeztünk s akkor remélhető, hogy az erdei legeltetés az erdőgazdaság hátrányára nem fog szolgálni, illetőleg túllegeltetés nem

fog előfordulni és a túllegeltetés által az erdő állaga sem fában, sem talajban nem fog kárt szenvedni.

II. *A havasi legeltetés.* Magashegységi erdőbirtokokhoz rendszeren kisebb-nagyobb kiterjedésű havasok is szoktak tartozni. Minthogy a havasi gazdálkodás újabbban országszerte nagyjelentőségűvé vált, szükséges, hogy a havaskezelésről is ismeretekkel birjunk.

Havasi legelő alatt az a magashegységi legelőterület értendő, a mely a fatenyészet felső határán felül terül el. A havasi legelőket általános szokás szerint az előhavasok vagy havasi rétek (1200 méter tengerszín fölötti magasságig); a közép vagy téhen-havasok (1200—2000 m. magasságig), s végül a magas, vagy juh-havasok (2000 m. magasságon felül, az örökös hó határáig, 2400 m.-ig) csoportjaira szokták felosztani.* Az okszerű havasgazdaság a havas termőképességének fentartása mellett a fűtermés növekedését s annak kellő módon való kihasználását célozza. A havasgazdaságnál is egyike a legfőbb szabályoknak az, hogy a havasokra is csak annyi s olyan állat hajtassék fel, mint a mennyit s a minőt a havas hozama, vagyis fűtermése megbir s hogy a havasokban bizonyos részekre felosztva történjen a legeltetés. Állandóan használt havasokra «Havas használati szabályzat» készül, melyben a legeltetés sorrendje, a legeltethető állatok faja s száma, továbbá a talajjavításra, a legeltetés módozataira, a fel- és lehajtás idejére, a havason tartott állatoknak kedvezőtlen időjárás, avagy hirtelen keletkezett havazások ideje alatt való takarmányozására, a havasi széna gyűjtésére, az itatóhelyek, a havasi istállók, pásztorlakok építésére, a

* L. bővebben *Békény Aladár*: «A havasi gazdálkodásról» című közleményét (Erdészeti Lapok, 1901. évfolyam.VIII. füzet). Szerző.

Szalkayné idegesen — mert ha te akkor, midőn Klára megírta neked, hogy nagy fizetéssel felette előnyös állást talált külföldön, nem titkolódzol előttem, nem hallgatod el a dolgot abbeli félelmedben, hogy felizgatsz, én azonnal olyan fizetést ajánlottam volna Klárának, hogy ő nem külföldre megy, de mihozzánk tér vissza. De persze, te szokás szerint fősvénykedtél, krajczároskodtál és addig gondolkodtál, a míg elkésztünk.

Imre nem felelt. Klára felemlítése úgy hatott rá, mint egy villamos ütés, képtelen lett volna egy szót is szólani, az asszony pedig az elkényeztetett gyermekek panaszos hangján folytató:

— És a te ügyetlenségednek most én iszom meg a levét. Mert csak én tudom, mit vesztettem Klárában! Úgy olvasott fel, mint senki más, kedvesen zongorázott, a társalgása felvidített, elfelejtette velem a szenvedéseimet. A háztartást páratlanul vezette, az ápolásról nem is szólok... mert az már tisztán ideális volt... És ezt a kincset nyomorult pár forint miatt vesztettem én el. Pedig hát mire költök én a világon? Járok bálba, társaságba? Kell nekem ruha, utazás? Évenként két pongyola, a doktor és patika, ezek az egyedüli ki-

adásaim. És mégis nélkülözöm kell Klárát, mikor ő volt szomorú életemben az egyedüli napfény...

— Köszönöm a bókot — felelte Imre önkénytelenül.

— Oh, Istenem! ezzel azt hiszem, semmi sértőt nem mondtam! Hiszen te sohasem vagy itthon! Nem lehetsz a napsugaram, mikor folyton bujkálsz... hol a gazdaságban, hol vadászaton, de persze egy beteg asszony unalmas portéka... De ne félj, nem leszek már sokkalig utadban...

— Edith kérlek, ne izgasd magadat hiábavalóan, — kérlelte őt Imre bámulatraméltó önuralommal.

— Persze... az igazat nem szereted hallani...

— Meghallgatok mindent, ha neked az könnyebbülést okoz, de várj, a míg egyedül leszünk... és ha már elrontottad az ebédünket, engedd, hogy Gábor legalább a desszertjét békében fogyaszssa el.

A beteg asszony egy pillanatig megdőbbenve, mintegy megszegyenitve nézett a férjére, de a másik pillanatban már elöntötte őt az indulat. Nem tudta leküzdeni magát; lázasan fénylő tétova szemeiben már ott lappangott a kitörni akaró idegroham, elfehéredett ajkai remegtek és ő felugorva helyéről, reszkető, siró hangon tagolta:

rendszeres trágyázás kivételére, a havason levő kövek összegyűjtésére, a havason előforduló mérges növényeknek s gyomoknak irtására stb. vonatkozó előírások foglaltatnak.

A havasgazdálkodás vagy külön tisztán juhokkal, vagy külön ökrökkel és tinókkal, vagy külön tehénnel; vagy esetleg juhokkal és szarvasmarhákkal gyakorolható.

Mintaszerűen berendezett havasgazdaságot a m. kir. államkincstár már több havason létesített,* a hol a modern havasgazdálkodás rendszerint tejgazdasággal van összekötve. A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság havasgazdálkodásának kitűnő leírását «Az Erdő» 1909. évfolyamának 16., 17., 18. és 19. számaiban (181., 193., 205. és 217. s következő lapokon) *Székelty József*, m. kir. erdőtanácsos tollából olvashatjuk. Ebből a közleményből az ottani havasgazdálkodás összes teendőit is megismerjük. A havasokon a legeltetés a m. kir. földművelésügyi mi-

* Ilyenek vannak eddigelé a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületében a 300 kat. hold nagyságú «Mencsil» nevű havason (kevelei m. kir. erdőgondnokság); az 500 kat. hold területű «Rohnyeszka» havason (bogdáni m. kir. erdőgondnokság); a 300 kat. hold kiterjedésű «Terentin-Dumen» havason (rahói m. kir. erdőgondnokság); továbbá a bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületében a királymezői alsó erdőgondnoksághoz tartozó s 600 kat. hold kiterjedésű «Kraszna» nevű havason; a németmokrai erdőgondnoksághoz tartozó «Sztenyák» nevű havason stb.

A legeltetés a havasokon rendszeren négyes forduló szerint történik. Így a «Kraszna» nevű havas déli részét (1-ső tag) a felhajtás alkalmával, hol már elegendő fű van, 20–25 napon át legeltetik pásztánként; ezután a 2-ik tagot járja a jószág szintén 20–25 napig, mire az északra fekvő 3-ik tagra kerül a sor, szintén 20–25 napig s végre a 4-ik és az 1-ső tagon befejezést nyer.

Szerző.

nisterium által kiadott «Ideiglenes utasítás» alapján történik. A legeltetésre felügyelő pásztorokat a kincstári havasörök őrizik ellen. A legeltetési időny a havasokon rendszerint június első hetében kezdődik s ha az időjárás megengedi, a lehetőség szerint szeptember végéig tart. A pásztorok részére a szükséges tűzifa előzetesen kijelöltetik. A pásztorok kutyái különözzel látatnak el. Érdekesebben van leírva a havasi tejgazdálkodás menete, melyet egy, a megfelelő szaktanfolyamot végzett sajtmeister vezet. A kincstári havasokra tisztán a havasgazdálkodás előmozdítása czéljából, újabban kocsival járható s kavicsolt úttesttel bíró utak is építetnek.

Teendőink tehát a havasi legeltetést illetőleg az előadottak nyomán önként érthetők. Szemleutunk alkalmával figyelmünknek mindazokra a körülményekre ki kell terjedni, a mik a havasi legeltetéssel járnak. Mint egyéb teendőknél, úgy itt is azt ajánljuk, hogy megértve a haváskezelés fontosságát, minden erőnkkel arra törekedjünk, hogy a havasokon a kellő rendet mindenkor fentarthassuk, mert csak ezáltal lesznek elérhetőek az amúgy is sok ezer koronába kerülő havasgazdaságnak főleg a kisbirtokosok és a munkásnép jóléte emelése szempontjából kitűzött nemes feladatai. (Folyt. köv.)

A hód.

Irta: Gy. K.

Habár ez az érdekes vadászobjektum hazánkból már kipusztult s emlékét egyes hódjelzős községeken kívül egyéb alig jelzi, azért érdeklődésünket megérdemli, miután vadászására másutt, legkivált pedig Észak-Amerikában van még alkalom.

— Hát akkor maradatok egyedül! — és az öt visszatartani akaró Gábort eltelve magától, kirohant és becsapta maga után az ajtót.

— Ilyen az én életem! — kiáltott fel Imre, szabad kitérést engedve érzelmeinek és dühösen lecsapva asztalkendőjét, izgatottan fel s alá kezdett járni az ebédülőben.

— Elnézőnek kell lenned, — csillapította bátyját Gábor, — a feleséged nagy beteg.

— Tudom... és Isten a tanum, mennyire igyekezem türelemmel lenni iránta, de mikor Klárával hozakodik elő... elvesztem a hidegvéremet.

Gábor hosszan, fürkészően nézett a bátyjára.

— Edithnek azonban talán mégis igaza van, — mondá nyugodtan — neked minden áron azon kellett volna lenned, hogy Klára visszajöjjön. Ilyen esetben a pénz nem számít.

— Hát te is azt hiszed, — kiáltott fel Imre, keserűen felnevetve, — hogy nyomorult pénzkérdésen múlt a dolog! Te is elhitted a mesét, a mit csak azért gondoltam ki, hogy Klára távozását a feleségem előtt indokolhassam?

— De hát akkor miért ment el tulajdonképpen Klára — kérdezte Gábor nagyon komolyan.

— Oh! ha azt tudnám! Ha tudnám! — kiáltotta Imre izgatottan.

— Nem tudod?

— Nem tudom... rejtély, megfejthetetlen rejtély ez előttem... Hiába töprengek rajta éjjel-nappal, nem tudom kitalálni. Miért? Miért is ment el az az asszony olyan hirtelen, váratlanul? Hiszen nem volt oka elégedetlenségnek lenni! Ha pedig lett volna, jól tudta, hogy minden áldozatot meghoztam volna érte! — kiáltott fel Imre önfelédten. — Mindent, mindent azért a nőért!

Gábor elsápadt.

— Anyyira szeretted őt? — kérdezte tompán.

— Ha szerettem-e! Imádtam! Nem titkolom többé előtted, miután úgy is kitaláltad...

— Régóta gyanítottam ezt, — felelte Gábor elborult homlokkal, — de nem hittem, hogy komolyan szeretted őt, érzéki fellobbanásnak, szeszélynek néztem ezt nálad...

— Elcintén magam is annak hittem, de aztán, mikor Klára büszkén, hidegen ellentállt, mikor hónapokon át hiába ostromoltam őt szerelmemmel, mikor megésmertem fenkölt, tiszta lelkületét, mikor kezdtem

Földrészünkön a hód az Elbe folyam vidékén, szigorú védelmi intézkedések mellett, némi számemelkedést mutat. Észak-Amerikában, különösen Kanadában, irtó pusztítások daczára még mindig feles számban vadászszák a nálunk is ismert becses prémjéért.

A hód életmódjának ismertetésénél, közvetlen megfigyelések hiányában, állattani leírásokra vagyunk utalva. Az Egyesült-Államok tőlünk távol esnek, a cseh hegyekben eredő Elbe vidékén pedig oly csekély az állomány s az is annyira nem igazi szabadságban él, hogy a tanulmányozni kívánó ott célt alig fog érni.

Az emberen kívül a hódnak minden időben egyéb ellensége is akadt. Ilyenek a zord telek s a pusztító árvizek. Első esetben táplálékhiány, utóbbiban pedig lakásszükség áll be nála. Mint aránylag kényes természetű állat, mindkét csapást nagyon megsínyli.

Kanada vadorzói a szigorú tilalom daczára hálókkal s csapdával szokták törbe ejteni.

Megesett újabb időben, hogy úgy Kanadában, mint az Elbe vidékén a hódok olyan helyeken jelentkeztek, a hol azelőtt ismeretlenek voltak. A hód életének megfigyelői ezt kedvező tünetnek vették s oda magyarázták, hogy a kipusztultnak vélt hód szaporodni, sőt terjeszkedni kezd. Sajnos, ez valójában kedvezőtlen jelenség volt, mert elterjedése korántsem a hódok szaporodásában lelte magyarázatát, hanem inkább abban, hogy elzavarták őket olyan helyekről, a hol egyébként gyarapodhattak volna, s így kénytelenek voltak más vidékeken alkalmasabb helyeket keresni. A hódot azután az új helyen is csak újabb üldözés várta.

Az Elbe tájékán a vadorzók, a hol csak szerét ejthetik, vidravassal üldözik. Kétségtelen, hogy fapusztításai révén a hód károkat okoz, ámde a hol őket túl-

szaporodni nem hagyták s csupán a fajfenntartást kívánják biztosítani, ott kártételeik, már csak rendkívül értékes prémjükért is, nem játszanak olyan szerepet, hogy ezért agyonüldözésük jogosult volna.

Elégge csodálatos, hogy egy, a természettől aránylag rendkívüli tulajdonságokkal felruházott olyan állat, mint a minő a hód, a végpusztulás szélére juthatott. Hiszen az összes rágesálók között a legerőteljesebb. Életmódjában egyaránt képes alkalmazkodni úgy vizekhez, mint a szárazföldre. A földet a vakondnál ügyesebben turja, a halat a vidránál ügyesebben fogja, s mégsem képes létfeltételeit oly módon biztosítani, mint egyéb vad. Igaz, hogy a kultura előrehaladtával létfeltételeinek köre, a folyók szabályozása s a hajózás terjedése által, a legszűkebb korlátok közé szorult. Értékes prémje vadász és vadorzó előtt minden időben egyaránt keresett olyan czikk volt, a melynek megszerzése nem járt veszedelemmel s csupán fortélyt és ügyességet igényelt. Érthető tehát a pusztulás oka.

Pusztítása legnagyobb arányú volt a középkorban, midőn a hal farkuszonyára emlékeztető pikkelyes hódfarknak izes húsa a böjti asztalról sohasem hiányozhatott. A középkorban a kámzsás barát a hóddal szemben épen nem volt igazi barát, mert a hód számát rohamosan apasztotta.

Üldözésével Amerikában némileg már azért is abba hagytak, mivel a hódprémet mesterségesen is képesek a családásig utánozni. A hód gyógyszeranyaga a castoreum, a mit a hódzacska nyújt, a mai gyógyászatban szerepet alig játszik, alkatrészeiben pedig ma már vegyileg is előállítható.

Életmódja, szokásai felől az állatisme kimerítően tájékoztat bennünket, úgy hogy vajmi kevés az, a mit

kétségbeesni, hogy az ellentállást valaha megtörni tudjam és azért koronként mégis felcsillanni láttam a szemében a szenvedélyt, megremegett, ha a kezét érintettem, akkor . . . akkor . . . teljesen elvesztettem az eszemet. Éreztem, hogy nem múló szeszélyt, de erős szenvedélyt, igazi szerelmet ébresztett bennem ez az asszony. Annyira szerettem . . . De eh! minek mondjam el ezt neked, úgy sem tudnál megérteni.

— Gondolod?

— Te más természetű vagy . . . idealista, szenvedélytelen és legfeljebb azért szeretsz, hogy regényeidhez hősnőid legyenek . . . Jól is teszed . . . az asszony nem is érdemli meg, hogy igazán szeressük. Hálátlan . . . szívtelen teremtménye az istennek; elhitéti veled, hogy imád, aztán félredob, mint a rongyot, az elhasznált citromot . . .

— Mondta neked Klára, hogy szeret? — kérdezte Gábor elfojtott hangon.

— Ha mondta-e? . . . Hiszen az enyém lett!

— A ti . . . ed?

Gáborral szédült a világ.

— Az enyém . . . Talán nem helyes, hogy ezt elmondom neked, de nem tehetek másként, szükségem

van reád, szükségem van írói éleslátásodra, a mivel a vesékbe látsz és az emberi lelket boncsolod. Segíts nekem megvilágítani a helyzetet, mert nem bírom ki tovább, beleőrülök ebbe a rejtélybe. Ez az asszony elrabolta a nyugalمامat, álmomat, a menyországból egyszerre taszított le a pokol fenekére.

— De hogyan, mikor történt mindez? A távollétem alatt?

— Alig néhány napra távozásod után, akkor, mikor legkevésbé hittem, mikor már lemondtam bírhatásának reményéről és csak a barátságát koldultam, hogy egészen el ne veszítsem őt, — oh minő rejtélyes is a női szív! — akkor lett egészen váratlanul az enyém. Pedig távozásod után annyira szomorú, levert volt, hogy örültem féltékeny voltam reád . . .

— Reám?

— Igen . . . azt hittem, utánad búsul. Tudtam, minő ideális barátságot tartottatok, bár nem hittem abban. Fehér szerelem! Örültség! Létezhet ilyen természetellenes érzés ép, erőteljes fiatal lények között, ha a szívük máshol lekötve nincs? Csakhogy Klára szívé akkor már az enyém volt . . . barátságát neked, a szerelmét nekem adta! . . .

még felemlíthetnénk róla. Pusztítása kétségkívül azért nem ölthetett minden időben oly nagy mérvet, mivel szembeötlő rágesálásaival tüstént elárulta jelenlétét.

Bizonyos fokig átrágott nagyobb fatörzsek dülésük közben agyon is nyomhatják a hódot; csak hogy ebben számításal él. Favágóinkkal hamarabb megesik a szerencsétlenség, mint a hóddal. A hód, ha óvatosan körülragta a fát, bizonyos vonalon túl abbahagyja munkáját, bevárja a kedvező szeleket s csakis akkor fogja munkáját befejezni, ha alkalmas szélirány idején ledöntheti fáját. A fadőlés előtt aztán maga kellő időben biztonságba helyezkedik, mielőtt még a szél ereje az ingatag fába kapott volna. Sőt óvatosságában még tovább is megy, mert mielőtt a fatörzset körülragta volna, a fa körül a talajt kimélyíti, úgy hogy a leomló fatörzs sulyosabb része a mélyedésbe zuhan, ezáltal az esés ereje csökken, e mellett pedig a fa sem szenved sérüléseket s így a hódlakás céljainak megfelelően feloldozható.

Egyébként 30 cm. átmérőt meghaladó fához hozzá sem nyul, tehát a becsebb faanyagot előle féltünk fölösleges. A legfiatalabb csemetéket sem bántja s csupán a ledöntött fák ágaiból szokta lakása ágkészleteit kiegészíteni.

Egyebekben sem oly borzalmas az a kár, a mit okoz; mert a míg egy 25—30 cm. átmérőjű fának anyagát feldolgozza, hetek telnek el fáradságos munkában. Rágcsáló természeténél fogva kénytelen is folyton e célra faanyagot keresni, a melyen állandóan elragódhatik. Ha ezt nem tenné, szakadatlanul növekvő metszőfogai agyarakká fejlődnének. A természet tehát kijelölte számára a vizek mentén azt a területet, a hol létfeltételeit biztosíthatja; ezt pedig nincs jogunk tőle megvonni. Elégséges, ha csakis ott vonunk bizonyos korlátokat, a

hol érzékeny károkat okoz. Ezt pedig mai állományában, különösen Európát tekintve, a legszigorúbb rosszakarat sem képes ráolvasni.

A mi egyébként az erdőben szembeötlő kártételeit illeti, e tekintetben a szarvasok, őzek és nyulak nemcsak együttvéve, de külön is több kárt tesznek, mint a hód. A hol mégis bizonyos erdőterületeket megóvni akarnánk előle, az amerikaiak példáját kell követni; ott ugyanis a vizek mentén az erdőt tüskés drótsövényvel elrekesztik, oly módon, hogy a sövényen kívül a hódlakta vizek mentén meghagynak bizonyos számú fát, a melyek aztán a hód szükségleteinek teljesen megfelelnek.

A mit párzási, szaporodási tünetei felől tudunk, az kevesebb, mint a mennyit eleink előle tudtak. A hódok poczkossága hat hétig tart. Az apró hódnemzedék a tavaszi árvizek idején annyira fejlett már, hogy maga is képes a víz veszedelmei elől biztonságba helyezkedni. A fiatalabb hód hangja a csecsemő nyöszörgésére emlékeztet, a mivel már nem egy vadászt vezetett tévútra.

Új lövedék vadászfegyverekhez.

Igen érdekes és figyelemreméltó kísérletek folynak Plojestiben (Románia) egy új lövedékkel, a mely nagyobb vadak lövésére szolgál. A golyó több részből van összeállítva s a cél előtt, előre meghatározható távolságban, részeire oszlik, a nélkül, hogy bármilyen gyujtószerkezettel volna ellátva. A szórás kicsi s ép ez képezi az új golyó fölényét hasonló golyókkal szemben. Szükség esetén a golyót úgy is be lehet állítani, hogy egy darabban érje a céltárgyat.

A golyó több kúpos részből áll, a melyek középrészükön át vannak fúrva s egy törékeny anyagból álló

— És... sohasem volt okod az ő szerelmében kételkedni? — kérdezte Gábor lassan, megfontolva ejtve ki minden szót.

— Odaadóbban, szenvedélyesebben asszony már nem szerethet, mint ő szeretett... Nem, a szerelmében nem kételkedhettem, de azért mégis valami rejtélyes már akkor is volt a magaviseletében, valami, a mit megérteni nem tudtam. Legboldogabb perceink közepett, egyszerre, hirtelen valami sötét hangulat szállta meg. Titkolni akarta azt előttem, de nem volt képes. És ilyenkor úgy éreztem, mintha valami veszély fenyegetné a szerelmünket, köztünk állna valami, a minek nevet adni nem tudtam, de éreztem, elválaszt Klárától. Ő az enyém volt, de a lelke ilyen pillanatokban távol volt tőlem. Hol? Kinél? Mi volt az, a mi közénk furakodott? Miféle árny vagy titok?

— Nem kérdezted őt?

— Sőt... kértem, könyörögtem neki, mondaná meg, mi bántja. Kitérő feleleteket adott, vagy ha nagyon sürgettem, elbódított a csókjaival. Csak egyszer, egyetlen egyszer, néhány nappal távozása előtt mondta, hogy szenved, mert lealázva érzi magát, a miért nem

szerethetjük egymást nyíltan, fölemelt fővel... Ezt értettem, mert én is szenvedtem, hogy csak lopva szerethettem őt, mikor az egész világnak kikiabálni óhajtottam volna a boldogságomat... De százszor is megmondtam neki, hogy mindez csak idő kérdése... feleségül veszem, ha szabad leszek...

— Ezt mondtad neki?

— Ezt, és ha Edith ép és egészséges, rögtön meg is indítottam volna a válópörrt, de tehettem-e ilyesmit egy beteg asszonynyal szemben, a kinek a napjai megvannak számlálva?... Klára tehát tudta, hogy kétes helyzete nem tarthat sokáig, a feleségem lesz, szeretett... mi... mi volt hát az, a mi őt hirtelen, váratlanul elűzte a házamból? Miért mondott nekem örök bucsut? Miért szakított meg köztünk minden összekötést? Miért tiltotta meg Annának, hogy hollétét nekem elárulja? Miért rejtőzik előlem konokul? Ez a sok «miért» örületbe kerget! Gondolkozz, segíts megfejtennem e rejtélyt! Jól ismerted Klárát, barátja voltál, talán kifürkészheted, minő titok lappangott e női lélekben...

Ijedt arccal rohant be e pillanatban a szoba-leány. Edith nagyon rosszul lett és a férjét hívatta.

szegre felfűzve. A szeget csak a legalsó golyórészbe dugják szilárdan, a többi golyórész nyílása nagyobb a szeg átmérőjénél. Az egyes kúpos részek közé lágy és bizonyos határok között összenyomható anyagot, pl. pamutot helyeznek, úgy hogy a golyók összenyomás által hosszirányban egymáshoz képest összenyomhatók. Ez nagyon lényeges körülmény, mert az összenyomás mértékétől függ a golyó repülés közben való szétválásának távolsága. A szeg felső végét csavaranya zárja el, e csavar segítségével szabályozhatjuk a golyórészek kisebb-nagyobb mértékű viszonylagos összenyomását.

A golyó kilövésére csak vontesővű fegyver alkalmas. A golyó átmérője kisebb a fegyvercső kaliberénél, úgy hogy a golyórészek nem szorulnak a cső meneteibe; a tengelyük körül való forgást a golyó mögött levő vas-tag fojtó-dugasztól nyerik.

Meg kell még említeni, hogy a golyórészek közepén levő nyílás kúp alakú; a nyílás nagyobb átmérőjű része felül van. A golyórészek oldalirányban kissé eltölthetők, kivéve persze a legalsót. Ha kilövés előtt a csavaranyával nem szorítjuk egymáshoz a golyórészeket, akkor a golyórészek a kilövés alkalmával — egymáshoz képest nagy mozgási térrel bírván — a forgás következtében elmozdulnak, úgy hogy hossz tengelyeik irányában nem esik össze a cső hosszirányával. Repülés közben, — a pálya bizonyos részén — a golyórészek központon kívüli (excentrikus) mozgása folytán a súlypontok eltolódnak és az összetartó szeg a reá ható oldalnyomások folytán eltörik. Ezután mindegyik golyórész külön folytatja útját.

Ez az elméleti magyarázat kissé erőltetettnek látszik, a gyakorlat azonban igazolja. Így kitént a praktikus kísérletek alkalmával, hogy az eltörés helyét, illetve a céltól való távolságát s ezzel a szóródás nagy-

ságát előre meg lehet határozni azáltal, hogy a golyórészeket a csavarral megfelelően szorítjuk egymáshoz. Ha teljes mértékben szorítjuk egymáshoz a részeket, nem lép fel excentricitás s a golyó együtt marad.

Gazdasági tanácsadó.

Kacsafiókák felnevelése, etetése és gondozása.
A kacsák igen falánk állat, ennél fogva tenyésztése csak ott járhat haszonnal, a hol takarmányának legalább egy részét maga szerezhetheti meg. A hol ez nem lehetséges, hanem a kacsákat etetni kell, ott a tenyésztés kedvező pénzügyi eredménye kérdéses, különösen ha nem tenyészanyagnak való, hanem csupán közönséges piaci árú tenyésztünk.

A piacra tenyésztő helyesen teszi, ha kacsáinak fejlődését dús etetéssel siettetni, mert ezáltal abba a helyzetbe fog jutni, hogy három hónap alatt kacsái megnőnek, kitollasodnak és piacra vihetők.

Az ily etetésre igen alkalmas a rizstörmelék főzve és lefőlözött tejjel keverve. Jó a gyenge lóhere, szecska, takarmányrépa vagy burgonyaszélet gőzölve és darával fölkeverve oly sűrűvé, hogy a dara ne ázzon át egészen a keverékben, hanem porszerű legyen.

Ezt a keveréket nagyon szeretik a kacsák, ügyelni kell azonban, hogy az etetővályú mellett ott álljon az itatóvályú, mivel a kacsák falánkan falván, hamar fuldokolni kezd, mikor is innia kell.

Kitünő fejlesztő takarmány a tehéntúró, zöld lóherével, salátával vagy kaporral keverten. Jó a marhatüdő, máj, paczal, lóhús főzve, apróra vágva és korpával keverve. Egyszóval jó minden oly takarmány, mely sok tápláló anyagot tartalmaz és nem drága.

Szalkay Imre kedvetlen arccal ment a beteghez, Gábor pedig ott maradt az ebédlőben és mikor az ajtó bezárult a távozók mögött, végre, hogy egyedül volt egészen és nem kellett többé emberfölötti önuralommal elrejtteni a szívében tomboló vihart, inkább leroskadt, mint leült az ebédlő széles kerevetére és két tenyere közé fogva a fejét, gondolkozott.

Meddig ült ott, gondolkozva, töprengve, maga sem tudta. Az inas kétizben is benyitott ezalatt, hogy leszedje az asztalt, de megpillantva a gondolataiba elmerült író, csendesen kiosont, mert tudta, hogy a Gábor nagyságos úr a könyveit fundálja ki ilyenkor és nem szabad őt háborgatni.

Mikor Gábor elzsibbadt tagokkal végre felállt és az ablakhoz ment, az őszi táj fölött a korai alkony már bontogatta sötét fátylát. Szürke, szomorú volt a világ odakint, őszi szél söpört végig a nagy gesztenyefasoron, zizegve röpködtek a párás légtérben a sárga, száraz falevelek.

Hányszor, hányszor sétált ő Klárával e fasorban, mikor még zöldek voltak a lombok, napsugaras a táj és napsugaras volt az ő lelkük is... És ő nem ragadta

meg akkor a pillanatot, nem igyekezett megnyerni Klára szerelmét, tündetőleg csak a barátságát akarta.

Úgy kell neki!...

És jött Imre... és Imre győzött.

Gábor most már tudja, miért nem akart Klára a felesége lenni... Imrét szerette.

De vajjon igazán szerette-e Imrét? — sugja lelkében egy hang. Gábor nem tudja elhinni. Mert megfutamodik-e az asszony az elől, a ki imádja őt, hozzája akarja fűzni a jövőjét s a kit ő is szeret? Nem... és ezerszer nem... Klára nem szerethette Imrét... csak egy végzetes önámítás, talán egy végzetes pillanat kergette őt e férfi karjaiba... és becsületes lelke nem tudta folytatni a hazugságot, azért futamodott meg...

S minél inkább gondolkozik Gábor, ez a meggyőződés annál mélyebb gyökeret ver benne.

És a lelkében valami édes-fájdalmas érzésekből összeszórt sejtés kezd derengeni, a minek nevet adni nem mer...

Minek is? Mikor Klára, számára most már így is, úgy is örökre elveszett...

A kacsák nyári takarmányozása főleg a legelésből áll. Ha a legelő dús és a vízben is megtalálják a kacsák a nekik szükséges táplálékot, akkor a kacsákat este sem kell etetni, de ha azok nem telt begygyel jönnek haza, akkor szórjunk nekik egy kis szemet. A kacsák is jó tarlón való megbízás után nyomban eladhatók, mert így kevesebbe kerül a felnevelésük és a tartásuk, a mi nagyon lényeges dolog.

A kacsáknak nyáron legjobb szemes eledel a zab, árpa és tengeri keverten.

A kacsák téli tartása már nehezebb feladat, mert rendkívül falánkok lévén, sokat esznek, a mi sokba kerül.

A kacsákat is naponta 2-szer kell etetni és pedig reggel lágy takarmánnyal, este pedig abrakkal. A lágy takarmány állhat burgonyából, répából vagy tökből vagy e háromnak egyenlő arányú keverékéből, amelyet azután jól összezúzunk, korpával, árpa- vagy tengeridarával megszórunk s erősen és egyenletesen megkeverünk. Ezt a kacsák nagyon szeretik.

Az esti takarmány álljon tengeri-, árpa- és zabkeverékéből. Csontliszt, húsróst stb. póttakarmányok is időnként adagolandók.

A kacsákat tisztán kell tartani s állandóan friss és minél több vízzel ellátni.

A kacsák közt, ha meghűlnek, torok- és szemfájás szokott fellépni, a mi tekintettel arra, hogy a kacsák ilyenkor enni nem látnak s a nyelés is nehezükre esik, veszedelmes betegség, tehát vigyázni kell arra, hogy ez a baj el ne terjedjen köztük, a mit azzal akadályozhatunk meg, ha a kacsák szemét figyelemmel kísérjük s mihelyt egyiknek-másiknak könnyes a szeme, az óvó- és gyógyítóintézkedéseket azonnal foganatosítjuk. (bl.)

Az ugarolásról. Jó talajon és enyhe éghajlat alatt az ugarolás ma már alig nyer alkalmazást; kedvező viszonyok között ugyanis az intenzíven üzött kapásnövénytermesztés helyettesíti az ugarolást. Tiszta homoktalajon az ugarolás kétségtelenül nélkülözhető is, sőt inkább káros, mint hasznos; itt köztes ültetéssel pótoljuk azt, a mi a termőterületet beárnyékolja. Ezzel szemben az ugarolás kötött talajon, különösen ha az csekély termőrétegű és rajta kapásnövények ki nem fizetődnek, feltétlenül helyén való, sőt majdnem gazdasági szükségesség. Ha azonban ezek a talajok olyan vidéken vannak, a melyeknek éghajlata az őszi vetés korai bevetését teszi szükségessé, az ugarolás mulhatlanul szükséges. Ha az ugar nem lóhereterülettel határos, akkor még kérdés tárgya lehetne, nem volna-e jó az ugarolás évében a területet előzőleg rövid ideig használni és a mezőt csak június közepén ledönteni és ugarolásnak alávetni. Azonban a legeltetés által elért előny a legtöbb esetben csak látszólagos lesz. A legjobb hasznot nehéz talajon csakis tiszta ugarolással fogjuk elérni. Nyári ugarolás esetén a talaj nyáron sokszor oly kemény, hogy intenzívebb ugarolás nem is vihethető keresztül, ha csak nem esik az eső mindig a kellő időben. Ellenben tiszta ugarolásnál a mezőt őszzel döntjük le és egész télen át durva barázdában hagyjuk

a levegő hatásának kitéve. A fagy folytán a talaj lazábbá válik és a következő tavasszal és nyáron az összes munkákat a legjobban végrehajthatjuk, a melyek a mezőt jól előkészítik aztán a vetés felvételére. Hogy a mezőt sohasem szabad nedves állapotban megdolgozni, az természetes. A rossz időben alkalmazott ekebarázdálás az ugarolás hatását teljesen leronthatja.

Különfélék.

Aszalt kukoricza. A gyenge tejes kukoricza igen jó nyári esemégye. De tehetünk róla, hogy ezt a kedvelt és tápdús esemégyét a tél folyamán is élvezhessük. Ezt pedig a nálunk eddigelé ismeretlen kukoricza-aszalási eljárással érhetjük el, a melynek módja a következő: A már ehető, de nem egészen gyenge, sem nem kemény szemű kukoriczából egy csomót szedve, azt a külső takaróleveleitől — egy sor kivételével — megfosztjuk. Ezt az egy sor takarólevelet azért kell rajta hagynunk, hogy télen megfőzve, édesebb legyen és hogy az aszalás közben megvédje a csövet a legyektől. A megtisztított csövek azután fazékba teendők, öntsünk azután rá vizet és főzzük egy fél óráig jó tűznél. A vízből kiszedve, a csöveket helyezük egy deszkára és helyezük ki a napra, vagy sütés után a kenyérsütő kemencébe, egyenlő, jó erős melegre és e közben forgassuk is meg többször, igyekezve, hogy két-három nap alatt a kukoricza kiszáradjon, mert ha tovább száradna, könnyen megpenészesedhetne. Ha azután jól kiszáradt, tegyük vászonzacskóba és akasszuk ki a padlásra árnyékba, de száraz és szellős helyre. Téli használatkor újra főzni kell, de tegyük a főző vízbe pár darab czukrot, hogy az aszalás alatt elveszített édességét a kukoricza visszakapja. Így eljárva, a kukoricza jó téli esemégyül használható, a mi ha nem is oly jó talán, mint a friss gyümölcs, de azért élvezhető.

Fenyőillat egyszerű és olcsó módon hozható létre a szobában. Egy liter forró vízbe teakanálnyi terpentinolajat csöpögtetünk. Ha ezt naponta kétszer-háromszor ismétljük, egynémely betegség csiráját ártalmatlanná tehetjük és a szag könnyítőleg és jóltevőleg hat mellbetegekre.

Az erdők és a jégesőképződés. Már a múlt században, az ötvenes években figyelték meg Svájcban azt, hogy erdőben dús vidékeken vagy egyáltalán nem szokott jégeső esni, vagy nagyon gyenge mértékben, holott az erdőtől mentes vidékeken a legnagyobb károkat szokták a jégesők előidézni. Ebből okulva, a legveszélyesebb jégjárta területeket újra beerdősítették és ezzel a legjobb sikert érték el. Rösing német erdőmester újabban kutatás tárgyává tette a leírt svájci tapasztalatokat és arról győződött meg, hogy azok nagyon is alaposak. Megfigyeléseit óriás területeken tette és észleletei hatalmasan igazolták az erdők jótékony befolyását a jégesőképződésre. Rösing szerint ennek az oka az, hogy a légköri villamosság feszültsége különböző az erdős és az

erdőmentes vidékeken és ez az egyedüli oka a jégeső-képződésnél mutatkozó eltérő jelenségeknek.

Tintafa. Indiában sajátos fajta fa van, a melynek tintafa a neve. E fának legfeltünőbb sajátága, hogy belseje tele van olyan folyadékkal, a mely igen hasonlatos a tintára. E fa nedvével éppen úgy lehet írni, akár a tintával. A tintafáról levágott ág teljes kényelemmel használható írásra, mert nemcsak a formája tollszár, de még töltötell is a belőle szivárgó nedv miatt. Bizonyos idő multán természetesen a levágott ágban elszárad a nedv, ám vízbemártás után rövid időre az ág nedve ismét folyékony lesz. Ekkor azonban az írás színe már nem sötétfekete, hanem világosszürke. Később az ágdarab teljesen elveszti íróképességét és az ember kénytelen egy másikat metszeni a fáról. A fekete nedvnek, a mely az élőfában soha sem szárad ki, kémiai összetételében semmi közös tulajdonsága sincs a tintával.

Mibe kerül egy modern tigrisvadászat? A «Magyarország» egyik számában megjelent közlés szerint: a legnagyobb sikerrel járó tigrisvadászat kétségtelenül az volt, a melyen György angol király, mint a nepáli maharadzsza vendége vett részt. Négy nap alatt 30 tigris terítettek le. Ez a fényes eredmény azonban óriási költségekkel is járt. Egy amerikai lap kiszámította, hogy ez a négy napig tartó tigrisvadászat mintegy öt millió koronába került. Részleteiben ez a költségvetés így fest: A tigrisvadászat évente mintegy négy milliójába kerül a maharadzsának. A királyi vadászat előtt három hónappal minden tigrisvadászatot meg kellett szüntetni, úgy, hogy György király vadászatán ezen a réven egy millió koronát lehet számítani. A száz indiai vadász és a 2000 benszülött hajtó, a kik a négy nap alatt szorgoskodtak, mintegy 100.000 koronába kerültek. A 200 bivaly, a melyet a tigriseknek csalétekkül elhelyeztek, körülbelül 3200 korona, 20 elefánt, melyet a királyi vadásztársaság részére vásároltak, átlag 40.000 koronába került darabonként. Hajtóik 40.000 koronát kaptak. Rendkívül sokba került a 160 személyből álló vadásztársaság sátortábor. Erre 1,200.000 koronát lehet számítani. Ehhez járult az Angliából szállított, egy millió értékű mindenféle felszerelés. Az 1800 főt számláló indiai szolgasereg nem is játszott valami nagy szerepet a számításban, mert az emberek fejenként a négy napra nem kaptak többet négy koronánál. A vadászszákmány preparálása 60.000 koronába került; a vadásztársaság szállítása vonaton és automobilon, a távirati összeköttetés a vadászat alatt és más egyéb «ceskéltség» több mint 320.000 koronát emésztett föl s ehhez járult még a fedelmi borralaló, a melyet György király a maharadzsza udvaránál hagyott. Ez mintegy 480.000 koronára rugott. Ebben az összegben körülbelül 4000 személy részesedett. Ha ezeket a tételeket összeadjuk, körülbelül öt millió koronát kapunk végösszegkép.

Halálozás. *Bucina* János társulati erdőaltiszt f. é. Junius 22-én Palotailván elhunyt. Béke hamvaira.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Szaltzer Lajos m. kir. erdőmérnököt Vadászterdőről Liptóújjárra és beosztotta az ottani m. kir. erdőőri szakiskolához, továbbá Maróthy Emil m. kir. segéderdőmérnököt Beszterczéről Vadászterdőre és beosztotta az ottani m. kir. erdőőri szakiskolához.

Gróf Breunner örökösei zselizi erdőhivatalánál Heydrich Károly urad. főerdész erdőmesterré, Hoznédl Ferencz pedig erdészsegéddé neveztetett ki.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása czéljából. Kérjük tehát, hogy főlegesen reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

K. I. Miután a miniszteriumban erdészeti altiszti állások szervezve nincsenek, oda közvetlenül, még nagy befolyás mellett sem nevezhető ki. Igaz ugyan, hogy a miniszteriumban van néhány erdészeti altiszt alkalmazva, azonban ezek egyes erdőhatóságoktól lettek a miniszteriumba szolgálatételre berendelve. Ha ön azt hiszi, hogy van olyan befolyásos pártfogója, a ki a miniszteriumba besegítheti, úgy azt ajánljuk, hogy mindenképpel iparkodjék magát valamelyik kincstári erdőhatósághoz ki-neveztetni s ha ez megtörtént, úgy kérheti a miniszteriumba szolgálatételre való berendelését. Hogy ez utóbbi óhaja azután teljesülni fog-e, azt természetesen nem tudhatjuk, azonban ez az egyedüli lehetősége annak, hogy vágyát elérje. Nézetünk szerint azonban önnök czéljai elérésére nem kell okvetlenül Budapestre pályáznia, mert hiszen Beszterczében, Máramarosszigeten, Kolozsváron stb., a hol a kincstárnak vannak erdészeti hivatalai, azt szintén elérheti.

P. P. Lapunknak csaknem minden számában talál erdészeti altiszti állásra pályázati hirdetményt. Folyamodjék ezek egyike-re s ha valamelyiket elnyerte, csak akkor hagyja ott jelenlegi szolgálatát. Így azután ha a csendőrségtől történő felmentése után azonnal elfoglalja polgári állami szolgálatát, úgy katonai (csendőrségi) szolgálata a nyugdíjba be fog számíttatni. Megjegyezzük azonban, hogy ha az erdőőri szakvizsgát még nem tette le, úgy csak segéderdőőrre, vagy erdőlegényre nevezhető ki.

P. M. A járási erdőőrök egy részének valóban sanyarú helyzete mindnyájunk előtt ismeretes ugyan, azonban — sajnos — nem áll módunkban ezen segíteni. A járási erdőőröket nem az állam, hanem a birtokosok fizetik s ez az oka annak, hogy a járási erdőőrök az állam részéről családi pótlékban nem részesülhetnek. Az állam, a hol lehet és a mennyire hatáskörében áll, iparkodik a birtokosokra befolyást gyakorolni oly irányban, hogy a járási erdőőrök anyagi helyzetén javítsanak s részükre nyugdíjat biztosítsanak, de azt ön is beláthatja, hogy maga az állam másoknak az alkalmazottait anyagilag nem támogathatja. Az, hogy önök anyagi helyzetük javítása érdekében egy külön lapot készítsenek, teljesen czéltalan volna, mert azt a lapot éppen azok nem olvasnák, a kik hivatva volnának az önök helyzetén javítani; azzal pedig, hogy önök egymás közt bajukat elpanaszolnák, semmit sem javítanának a helyzetükön. De különben is ott van Beszterczében az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetsége, a mely egyebek közt az erdészeti és vadászati altisztek anyagi helyzetének a javítását is czélul tűzte ki s a mely külön lappal is rendelkezik, forduljanak kérelmekkel ahhoz.

Egy végzett szakiskolás. Levelében sok igazat mond, de névtelen levelekre nem szoktunk válaszolni.

S. M. Ha mi nem is frunk minden lapban az önök anyagi helyzete javításának szükségességéről, azért nem szününk meg a legilletékesebb helyen az önök érdekében szót emelni; s ha eddig különösebb eredményt ezen a téren felmutatnunk nem is sikerült, az nem rajtunk s nem is az intéző körök jóakarathányán mult, hanem az ország nehéz pénzügyi viszonyaiban leli magyarázatát. Biztos reményünk van azonban, hogy az önök helyzetének a javítására is mihamarabb rá kerül a sor. Persze, a ki e tekintetben vérmes reményeket tárlál, az valószínűleg csalódni fog, mert az ország mostani pénzügyi viszonyai mellett sokat remélni nem lehet. A szövetség ügyeibe beleszólásunk nem lévén, azon, hogy levelét válasz nélkül hagyta, nem áll módunkban segíteni.

T. J. Levelét nem közöljük ugyan, de kívánságához képest megteszük rá a megjegyzésünket. Örülünk, hogy ön is azt mondja, hogy; «de különben is nem ezümből élünk s így egyelőre nekem is az a ezümből, hogy ne a ezümből, hanem közjogi helyzetünk javításáért törekedjünk.» Tökéletesen igaza van; mert bizony akkor, mikor a bíróságok az erdészeti altiszteket eselédeknek minősítik, sokkal fontosabb ezt a kérdést rendezni, mint azon vitatkozni, hogy úr-e az erdőőr vagy sem.

E. J. Leírása szerint tinója erős sebfertőzésben szenved és tekintve, hogy ezek a tünetek herélés után jelentkeztek, semmi kétség sem fér ahhoz, hogy a herélés tisztátalanul eszközöltetett. A szomorúság, levertség a nagy láz e mellett szólanak, a mit viszont az említett jó étvágy megmegegy, mert lázas állapot nem eszik, csak sokat iszik. Így azután most nehéz eldönteni, melyik eset áll fenn. A gyakori vizezés is egy súlyosabb belső megbetegedésre utal. Csodálkozom, hogy nem tesz említést a herélési csonk végén keletkezett esetleges nagyobb daganatról, gennyedéstről, mert a tisztátalan herélésnek ez okvetlen következménye. A leírt tünetekből határozott kezelési tanácsot nem tudok adni. Minden esetre mosogassa szorgalmasan valamilyen fertőtlenítő folyadékkal a sebet, azt állandóan tartsa tisztán, különösen, hogy a legyek be ne köpjék. Borogassa fertőtlenítő folyadékba mártott vattával vagy ruhával a sebet, az állatot táplálja jól, naponta 3-szor négy órai időközben alhat 3 deci forralva és utána lehűtve 2-3 tojást belekeverve, a mi részben a lázat csökkenti, részben az állatot erőben tartja. Ha a sebhelye gennyedésnek indul, úgy azt meg kell operáltatni. Vigyázni kell a sebre nagyon, mert abból egy éves hashártyagyulladás is fejlődhetik és abból az állat nem lábál ki. Ha netalán az állat elhullana, bonczoltassa fel állatorvossal, vétesse fel a bonczjegyzőkönyvet és akkor kártérítési igényperrel állhat elő a herélővel szemben.

Dr. Kukuljerić József.

Többeknek lapunk legközelebbi számában fogunk válaszolni, mert a szerkesztő szabadságra utazott.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Vadász, ki jelenleg Magyarország egyik legelőkelőbb uradalmában van, állását változtatni óhajtja. Önálló mesterséges fáczántenyésztő (angol mód). A vadászat minden ágában jártas. Szenvedélyes dúvad-irtó stb. Állását 1913 január 1-én foglalhatja el. Czime a kiadóhivatalban.

(34.)

HIRDETÉSEK

Egy középnagy erdőbirtok vezetésére néhány középiskolát és erdőőri szakiskolát végzett, megbízható, több évi gyakorlattal rendelkező, jó bizonyítványokkal és ajánlatokkal bíró, nős, 40 éven aluli munkabíró

egyen kerestetik. A szolgálat mielőbb megkezdendő. A kérvények mielőbb a pusztá-haraszti tisztartószághoz intézendők. Pusztá-Haraszt, u. p. Vác, Pest megye. A kérvényhez egyszerű keresztlevél és bizonyítvány-másolatok csatolandók, melyek vissza nem adatnak. (1.11.2)

Pályázati hirdetmény. 247/1912. sz. Veszprém vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának megbízása folytán egy Veszprém székhellyel rendszeresített, évi 700 kor. törzsfizetéssel, 420 kor. mellékjárandósággal és az «Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélyző Pénztár»-nál történendő nyugdíj-biztosítással javalmazott járási erdőőri állásra pályázat hirdettetik.

Ezen állásra a 24. életévüket betöltött, de 35. évüket túl nem haladott oly egyének pályázhatnak, a kik magyar honosságukat: anyakönyvi kivonattal, alkalmasságukat: orvosi, szolgálati és erkölcsi bizonyítvánnyal, szakképzettségüket pedig: erdőőri szakvizsgálati bizonyítvánnyal igazolják.

Sajátkezüleg írt, kellően okmányolt kérvények 1912. évi augusztus hó 15-ig a veszprémi m. kir. állami erdőhivatalhoz nyújtandók be.

Veszprém, 1912 július 12.

(2.)

M. kir. állami erdőhivatal.

Pályázati hirdetmény. 2144/1912. sz. Az apatini m. kir. erdőhivatal kerületében megüresedett egy II. osztályu erdőaltiszti állásra, előléptetés esetén egy első illetve egy másodosztályú erdőlegényi állásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Felhivatnak az ezen állásra pályázók, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előírt szakképzettséget, a m. kir. kincstári erdészeti szolgálatába ujonnan belépni kívánók ezen felül még ép erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképeségüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, avagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint az életkorukról, illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényeiket 1912. évi augusztus hó 20-ig az apatini m. kir. erdőhivatalnál nyujtsák be.

Apatin, 1912 július hó 11-én.

(3)

M. kir. erdőhivatal.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 48739/1912. sz. A mihályteleki m. kir. erdőgondnokságnál kitermelt és erdei rakodókra kihozott 3501.49 m³ fenyőhaszonfa, 4026 folyóméter fenyőrűdfa, 1894 darab gömbölyű fenyőgyümölcskaró, 2322 darab gömbölyű fenyő-szőlőkaró és 6 m³ fenyő-cellulosefa hét eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1912. évi augusztus hó 21-én déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és augusztus 22-én délelőtt 10 órakor

fognak az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

Árverési és szerződési feltételek, a faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boríték az árverező m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1912. évi július hó.

(4.) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

Fenyőhasáb- és dorongmúfa- és tűzifa-eladás. 49,004/1912. sz. A beszterczebányai m. kir. erdőigazgatóság tanácstermében zárt írásbeli ajánlatok útján eladásra kerül:

1. A đobroczi erdőgondnokság Salling völgyében 102 ürm³, Palenicsnó völgyében 44 ürm³, Brotovo völgyében 22 ürm³, összesen 168 ürm³ az út és patak mentén, kisebb csoportokban sarangolt fenyő bodnárfa.

Kikiáltási ára ürm³-ként 6 korona 20 fillér. Bánatpénz 110 korona.

2. A karámi erdőgondnokság Vidrás-völgyében, az út és patakmentén kisebb csoportokban sarangolt 41 ürm³ fenyőbodnárfa.

Kikiáltási ára ürm³-ként 6 korona 20 fillér. Bánatpénz 30 korona.

3. A feketebalogi vasúti állomás melletti rakodón levő, ipari czélokra (cellulose gyártásra) alkalmas 4378 ürm³ usztatott lágú hasáb- és dorongfa.

Kikiáltási ára ürm³-ként 5 korona 40 fillér. Bánatpénz 2400 korona.

4. A kisgarami vasúti állomás melletti rakodón ipari czélokra (cellulose gyártásra) külön választott 14,241 ürm³ usztatott lágú hasáb- és dorongfa.

Kikiáltási ár ürm³-ként 6 korona 20 fillér. Bánatpénz 8900 korona.

Az ajánlatok legkésőbb 1912. évi augusztus hó 12-én déli 12 óráig nyújtandók be Beszterczebányán, a m. kir. erdőgondnokságnál és augusztus hó 13-án délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

Árverési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a beszterczebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1912. évi július hóban.

(5.) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

Báró Wesselényi István öméltósága Szilágy megye nyirsidei birtokán elhalálkozás folytán betöltendő

Erdészi állásra

pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 600 korona készpénz, 60 korona sertés-váltás, négy drb szarvasmarha nyári legeltetése, két hold tengeriföld, hét—nyolcz szekér széna és sarjútermés erdei tisztásokon, fa eladások után 2% (circa 300 kor.) szabályszerű lödíjak, két szoba, konyha és kamrából álló természetbeni lakás. Pályázhatnak erdőőri szakvizsgával bíró oly egyének, kiknek a vadtenyésztés és ápolás körül megfelelő gyakorlatuk van, a magyar

nyelvet szóban és írásban, a román nyelvet szóban bírják és egészséges állapotukat orvosi bizonyítvánnyal igazolhatják.

Kellően felszerelt folyamodványok alulirothoz f. évi augusztus 10-ig beadandók.

Kolozsvár, (Egyetem-utca 7. sz.) 1912. évi július hóban.

(6) **Nagy László** s. k. erdőtanácsos

Pályázat. 716/1912. sz. A fehértemplom-újmoldovai m. kir. jár. erdőgondnokságnak kezelése alatt álló fehértemplomi vagyonszoci erdőknél megüresedett (2) kettő II-od osztályu erdőőri állásra pályázat nyitattik.

Az állományszerű illetmények a következők:

700 kor. évi bér, 160 kor. évi lakpénz, 60 kor. évi ruhaátalány, 4 kor. évi irodaátalány és 15 ürm³ bükkhasáb illetmény tűzifa. Az állás nyugdíjképes.

Az ezen állásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előirt szakképzettséget, ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket hatósági orvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és Krassó-Szörény vármegye tek. közíg. erd. bizottságához címzett sajátkezüleg irt kérvényeiket 1912. évi szeptember hó 1-ig alulirt m. kir. jár. erdőgondnokságnál nyujtsák be.

Fehértemplom, 1912. évi július hó 18-án.

(7.) **Magy. kir. jár. erdőgondnokság.**

Pályázati hirdetmény. 8714/1912. sz. Kecske-mét th. város 4 erdőőri, 2 erdőlegényi állásra pályázatot hirdet.

Javadalmazás az erdőörnek 600 korona évi fizetés, mely nyugdíj-alapul szolgál, 100 korona ötödéves korpótlék, természetbeni lakás, tüzelőanyag az érvényben levő szabályzat szerint, 2 drb ló, 2 drb tehén, 6 drb sertésnek nyári legelő és 3 kat. hold szántóföld; az erdőlegény illetménye 300 korona fizetés, mely nyugdíj-alapul szolgál, természetbeni lakás, tüzelőanyag az érvényben levő szabályzat szerint, 2 drb ló, 2 drb tehén; 2 sertésnek nyári legelő és 12 hold szántóföld használata.

Az erdőőri állásra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37-ik §-ában követelt szakképztségüket, ép, erős testalkatukat, jó látó- és hallóképességüket, — hatósági, avagy katona-törzsorvos által kiállított, eddigi alkalmaztatásukat, életkorukat, illetőségüket igazoló megfelelő hiteles bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket 1912. évi augusztus hó 15-ig Kecske-mét th. város Tanácsához nyujtsák be.

Az erdőlegényi állásra nem-vizsgázott egyének is pályázhatnak, a kiknek azonban hatósági, avagy katona-törzsorvos által igazolt ép, erős testalkatuknak kell lenniök, korukat, illetőségüket, esetleg eddigi szolgálatban töltött idejüket hitelesen kell igazolniök.

Az erdőlegény üresedés és megfelelő magaviselet esetén erdőorré léphet elő, ha már az erdőöri szakvizsgát időközben letette.

Az állás november hó 1-én lesz elfoglalandó.

Kecskeméten, a városi tanácsnak 1912. évi július hó 4-ik napján tartott üléséből.

(9.)

A városi tanács.

Tüzifa eladása kész állapotban az erdei rakodón. 1912. évi 46,265. I. B—1. sz. Az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó óasszonyréti (ogradinai) m. kir. erdőgondnokság «A» g. o. I. vágásban az 1912., 1913., 1914. és 1915. években a kinestár által termelendő Ujbányán a Karbonáriu patak torkolatához kiszállítandó és ott felrakásolandó évi mintegy két-négyezer ürméter bükküzifa zárt írásbeli ajánlatok útján eladásra kerül.

Az ajánlatok legkésőbb 1912. évi augusztus hó 5-ik napjának délutáni 5 óráig nyújtandók be az orsovai m. kir. erdőhivatalhoz, a hol azok a következő napon délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Kikiáltási ára az I-ső osztályú tűzifának ürméterenként négy (4) korona 80 fillér, a II-od osztályú tűzifának ürméterenként négy (4) korona 30 fillér.

Bánatpénz: kettőezeröttszáz (2500) korona.

Az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték az orsovai m. kir. erdőhivatalnál, valamint az óasszonyréti (ogradinai) m. kir. erdőgondnokságnál tekinthetők, illetve szerezhetők meg.

Budapest, 1912. évi július hó.

(10.) *M. kir. földművelésügyi miniszter.*

Hirdetmény. 92,051. II—2. 1912. sz. A folyó évi vadászati idény alatt az *apatini* erdőhivatal kerületében 2 darab szarvasbika, a tótsóvári erdőhivatalhoz tartozó *zborói* vadászterületen 8 darab őzbak és 25 darab vaddisznó, a *lipótújvári* főerdőhivatalhoz tartozó *kriváni* vadászterületen 1 darab szarvasbika, 6 darab őzbak és 8 darab zergebak, továbbá *Fenyőházán* 10 darab őzbak, az ungvári főerdőhivatal kerületében 6 darab szarvasbika, 18 darab őzbak, 30 darab vaddisznó, s esetleg 2 darab medve, s végül a tátrai erdőgondnoksághoz tartozó *csorbatói, tarpataki és tátralomnői* vadászterületeken 2 darab szarvasbika, 14 darab őzbak és 23 darab zergebak, *eserkészeten* (esetleg lesen vagy hívóval) való vadászatára az illetékes erdőhivatalok és főerdőhivataloknál, illetve a Felkán székelő tátrai erdőgondnokságnál szóval vagy írásban teljesítendő jelentkezések sorrendje szerint a hivatalfőnökök (illetve tátrai erdőgondnok) által előre megállapítandó napokra és területekre az előírt díjak lefizetése ellenében *bárczák* fognak kiszolgáltatni és pedig szarvasbikákra és őzbakokra folyó évi szeptember hó 15-ig, zergebakokra, medvékre és vaddisznókra pedig október 15-ig.

Bővebb felvilágosítással az említett erdőhivatalok, főerdőhivatalok, illetve erdőgondnokság szolgál.

Budapest, 1912 július 22.

(11.) *M. kir. földművelésügyi miniszter.*

Termelt tűzifa-eladás. 1912. évi 47,755. szám. A garamrévi m. kir. erdőgondnokság 1912—1914. évi tűzifa-termése két (2) eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

I. csoport: az Újbánya és Rudnó közelében levő erdőrészek tűzifa-termése. Bánatpénz 5000 korona.

II. csoport: a Zsarnóca, Alsóhámor és Garamrév közelében lévő erdők tűzifa-termése. Bánatpénz 5000 K.

Az ajánlatok legkésőbb 1912. évi augusztus hó 13 án déli 12 óráig nyújtandók be Zsarnóczán a m. kir. erdőhivatalnál és augusztus hó 14-én délelőtt 10 órakor fognak az erdőhivatal tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

A faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a zsarnócai erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1912. évi július hóban.

(12.)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Gyufagyártási célokra legkeresettebb

KANADAI NYÁR

Populus monilifera canadensis

szavatolt fajtisza, erőteljes

isk. 65—100 cm. magas cseméték ezre	30 korona
„ 100—150 „ „ „ „	35 „
„ 150—200 „ „ „ „	40 „

2—3 méteres suhángok száza 12 kor., ezre 100 kor.

őszli szállításra — amíg készletem tart.

Kimerítő fajismertetéssel, valamint egyéb erdei faesemétekre és magvakra árajánlattal kívánatra szívesen szolgálok. (8.—1.)

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udvari szállító
Magyar magpergetőgyára

Erdészeti csemetetelek * ZALAEGRSZEG.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre,
míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

ezimű könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötéttségben, útmutatást a bizonytalanúsághoz; mely határozottan megjelöli a czélt's az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; esimos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlépek, keretléczek, kaptárak, kasok és mindenemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala
Ujpest, Széchenyi-utca 7. sz.